

กัณฐ์ที่ ๑๗ เทศน์โปรด นักศึกษ

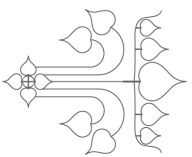
พวกท่านทั้งหลายเป็นนักศึกษาแพทย์และนักศึกษาอย่างอื่นอยู่ในมหาวิทยาลัย นับเป็นผู้มีบุญญาบารมี ได้สั่งสมมาแต่ก่อนๆ จึงได้เข้ามาอยู่ในสถานที่ดี มีครูอาจารย์ที่เป็นแบบอย่างจำนวนมาก ได้เล่าเรียนวิชาที่ดีมีประโยชน์แก่ตนเองและคนอื่นๆ เรียนแล้วก็จะสอนผู้อื่นต่อไป พวกนักศึกษแพทย์นั้นมีความรับผิดชอบมากกว่าพวกอื่นๆ ทำงานเกี่ยวข้องกับชีวิตคน ทำได้ก็ได้อยู่ ทำไม่ได้พลาดพลั้งไปก็เป็นบาปใหญ่ **ต้องอบรมสติไว้รักษาตัว ไม่พลั้งเผลอ** ทำอันตรายต่อคนอื่นและต่อตัวเอง **จะสติดีก็ต้องมีศีล ทุกคนต้องมีศีลจึงจะเป็นคนดีได้** คนไม่มีศีลทำอะไรผิด เหมือนเรือไม่มีหางเสือ เพราะฉะนั้นทุกคนต้องมีศีล ไม่ว่าจะเล่าเรียนอะไรจะสอบวิชาอะไร

เทศน์โปรดนักศึกษา สมมุติภาณูสมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ถิ่นกาลองเพล
สงกรานต์ พ.ศ.๒๕๕๑

ศีลทำคนให้เป็นคน ทำมनुษยให้เป็นเทวดา **คนไม่มีศีลก็เหมือนสัตว์ ทำอะไรไปตามกิเลสชักนำ กิเลสคือโลภ โกรธ หลง มันคอยชวนคนให้ทำผิดตลอดเวลา คนที่ไม่ได้ศึกษารธรรมย่อมไม่รู้จักรมัน หลงเชื่อมัน ทำตามมัน มันก็พาไปพบทุกข์** คนไม่รู้ก็คิดว่ามีความสุข รูปราคินเลียง พอหลงตามไปแล้ว ที่หลังจึงรู้ว่ามันเป็นสุขปลอม เป็นสุขแต่ข้างนอก ข้างในเป็นทุกข์ ตอนแรกๆ สุขทุกสหนานานไปได้ทุกข์ยาก หนักๆ เข้าตกนรกทั้งเป็น ตายแล้วก็ตกนรกอีก

คนฉลาดต้องรีบเร่งศึกษารธรรม ท่านทั้งหลายเป็นนักศึกษา ศึกษาทางโลกมากแล้ว มาศึกษารธรรมเสียบ้างเป็นการดี ถูกต้อง **ขั้นแรกคือศีล ๕ นั่นแหละพอแล้ว** ถูกใจหมดๆ ให้มันคง ให้บริสุทธิพอแล้ว ทำหน้าที่อดตามฐานะ พวกท่านเป็นนักศึกษา ศีลห้าก็ได้แล้ว ถ้าใครถึงศีลแปดก็ยิ่งดี ถ้าทำได้ **ศีลเป็นเครื่องระงับสงบกายวาจา อารมณ์ สักลิ่ง เมื่อจิตตั้งมั่นแล้ว อยากรู้อะไรก็ได้ เกิดปัญญาเห็นแจ้ง เมื่อสติปัญญาแล้วก็ไม่หลงอะไรอีกต่อไป ไม่ทำอะไรผิด สติดีรู้เท่าเห็น อะไรถูกอะไรผิด เมื่อไม่ทำอะไรผิดความทุกข์ก็ไม่มี **ปัญญารู้ตามความเป็นจริง** ความที่เราโศกเสียใจอะไรก็ไม่รู้เพราะรู้ว่ามันเป็นเป็นอย่างนั้นเอง ความพลัดพรากจากของรัก ความไม่ปลื้มที่อยากได้ ความไม่ได้เป็นสิ่งที่อยากเป็น เหล่านี้เป็นของธรรมดา ไม่ใช่เรื่องลึกลับเรไรโศกเสียใจ สปัญญาเห็นจริงอย่างนี้แล้ว คิดอะไรก็ดี ทำอะไรก็ดี พุทธอะไรก็ดี ดีทั้งนั้น ท่านทั้งหลายควรศึกษาเรื่องเหล่านี้ไปพร้อมๆ กับศึกษาวิชา แล้วภาลกายหน้าก็จะแจ่มใสเอาเท่านี้แหละนะ.**

กัณห์ ที่ ๑๘

เดิ น จ ง ก ร ม

การทำสมาธิภาวนานั้น บางที่ทำยังงั้นใจมันก็แข็งๆ อยู่อย่างนั้น ทำสมาธิไม่ลง ทำยังงั้นเลย ทำไปๆ มันไม่สงบ บอกมันว่าเจ้าเป็นผีในกริ่งขึ้นจากอเวจี จึงแข็งกระด้างเพราะผีเผา ไล่ให้มันลงไปจนอเวจีอีก อย่านั่งแข็งสมาธิอีก ให้อเวจีเผาต้มมัน ตาอีกแล้วก็ลงนอน

พอเข้ามาใกล้ปลายโถงกระโถน ปฏิบัติท่านอาจารย์มัน ท่านอาจารย์เถิกถามว่า “ท่านขาว คนเป็นผู้ประเสริฐอยู่ มาแต่บัดนี้แต่เพียงให้ลงนรกอเวจีงั้นนี่ ประจวบตอนนี้ ท่านประกอบกิจอยู่อย่างนั้นแล้วหันมาเข้าละตัวตายหนา ครั้นฆ่าตนตายแล้วมันชาติไม่ได้นาน ที่ฆ่ากันอยู่นั้นไม่สิ้นพันธุ์ แล้วความที่โกรธหนักเข้าๆ ก็เลยฆ่าตัวตายฆ่าตัวตายแล้วก็ทำรอยชาติไปเที่ยวเอาพาชาติ ทำเวรผูกเวรกันฆ่าตัวตายทั้งนั้นแหละ อย่านั่งทำอีกเที่ยว ตบบริสุทธ์ อย่านั่งทำตน

อย่างนั้นอย่างนี้” ท่านอาจารย์มันเห็นใครนึกอย่างใดทำอย่างใด ท่านรัฐมุด ท่านก็ถือปฏิภาณไม่เมตตา แต่มันก็ยังไม่โกรธอยู่มันแหละ

ขึ้นอยู่บนคอของพวกภูเขอ มันมีแต่เลือดใหญ่ๆ ภายพาดกลอนเดินอยู่กลางคืน ให้เลือดมันมกก็มันงลีย มันเป็นหญิง มันหยาบแต่ สูงแต่แข็งแต่ เดินจงกรมแล้วก็เป็นสมาธิ นั่งจิตมันก็เผลอ ก็เลยนอนหลับไปปรากฏว่ามารดาของมันอยู่ นั่งข้างๆ มันขอมันมาจากไร่มัน มีผักหลายมันจะเอาผักไปบ้านมัน มารดาก็ถามมันว่า “ขวานนี้ทำยังงั้นจะเป็นหนอ” มันตอบว่า “ไม่ยาก ไม่ยากดอก เขาขอของอื่นให้กินเมื่อ อย่านั่งไปให้กินของแข็ง ถ้ากินของแข็งแล้ว ไม่เป็น ครั้นกินของอ่อนล่ะเป็น” แม่ก็เลยว่าไม่เข้าใจของอ่อนของแข็ง แม่ก็เอิ้นถามอีกว่า “ของอ่อนนั้นมันอะไรหนอ” มันว่า “เอาตาหว่ายขึ้นมาให้กิน” ก็ลุกขึ้นมานั่งสมาธิเริ่มตื่นพิจารณา พิจารณาของแข็งก่อน อะไรที่อ่อนมันว่าของแข็ง มันขอมันว่า อะไรเป็นของแข็ง พิจารณาไปๆ มากๆ **“ความชี้โกธธ”** อันนั้นแหละของแข็ง อ่อนละ มันว่าให้เอาของอ่อนมากิน อ่อนอะไร พิจารณาไปๆ มากๆ **“เมตตา”** ใต้ความแล้ว...เมตตา ตั้งแต่นั้นมาก็เมตตาไปทั่วทิศทุกทิศ แม่ไปมีศัสตราทั้งหลาย แม่เมตตาไป ความโกรธนั้นอ่อนลงๆ ความโกรธไม่คอยทำ จิตไม่แข็งแล้ว จิตอ่อนแล้ว

จิตอ่อนมันควรแก่การงานทั้งนั้นแหละ จะทำอะไรมันก็ควรแก่การงาน จะพิจารณาอะไรมันก็เหมาะ จิตอ่อนหมหลายความว่าจิตเบาจิตว่าง **เรากวางานที่ถือบรมจิตมันแหละ** ต้องการให้จิตอยู่ ครั้นจิตอยู่แล้วมันจึงจะเกิดแสงสว่างขึ้น จิตเดิมมันเป็นสว่างๆ เป็นของ

เมื่อมประภัสสร แต่อาศัยอาศัยทุกภิกขุสัจธรรมสามารถตรึงให้
ชุมนุมเรา روشن อาศัยทุกภิกขุสัจธรรมไม่ไกลออก มันไม่พ้นนิรณัน-
ธรรมทั้ง ๕ **กามฉันทะ พยาบาท ถีนมิทธะ อุทธัจจกุกกุจจะ วิภิจฉนา**
นี้แหละ เมื่ออารมณ์เหล่านี้ไม่เข้าครอบงำแล้ว จิตนี้มันก็อ่อน จิต
สว่างใสควรแก่การทำงาน การงานที่พิจารณา มันเป็นแสงสว่างขึ้น
นิรณันมันมาปกคลุมหุ้มห่อ ให้จิตเศร้าหมองชุมนุมมืดดำ ให้จิตร้อน
เป็นไฟเผา

(มีผู้ถามถึงการแก้ความง่วง) เมื่อถึงนิมิตพระความง่วงเข้าครอบงำ
ให้มองดูดวงดาว มองขึ้นไปดูอากาศ หรือถ้าเมื่อยง่วงก็ให้หันถึงพระ-
พุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ หรือดูมความดีของเราอย่างหนึ่ง
ที่เราได้บำเพ็ญมา เมื่อระลึกแล้วมันมีความดีใจที่ได้ทำมา มันก็หาย
ง่วงเหงาหาวนอน ให้แผ่เมตตาเรื่อยๆ มันเป็นที่จิตเรานั่นแหละ เป็น
เพราะอารมณ์ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสมาขย่งให้จิตผูกติด เพราะ
เหตุนี้เองพระพุทธเจ้าจึงให้ชำระอินทรีย์ทั้งหลาย ไม่ให้ยินดียินดีใน
สัมผัสทั้งหลาย ทำจิตให้เป็นกลางต่ออารมณ์ เรื่องเหล่านี้มันเป็นเพราะ
จิตของแต่ละบุคคล นิสัยมันต่างกัน พระพุทธเจ้าก็บอกไว้หมดละ
จิตของคนที่มีราคะมาก ให้อาศัยพิจารณาสุระอสุริ่ง ให้เห็นความ
เปื่อยเน่า จะอิตถนาระอาใจ เปื่อยเน่าผุ ถอนจากความกำหนัดได้ **แต่**
โทสะ ให้สีเมตตา แผ่เมตตาบ่อยๆ มากๆ ยืนเดินนั่งนอน มันก็อ่อน
ลงเอง **แก้โมหะคะความหลง ให้ใช้ปัญญาพิจารณาไตรตรองชำระจิต**

(มีผู้ถามว่าทำทานดีอย่างไร ปฏิบัติอย่างไร) ฉะนั้นแล้วก็ไปเดิน
สันท้าง หกชั่วโมง ตอนบ่ายไปเดินอีกสี่ชั่วโมง จึงมาปิดภาวต
ตักน้ำทำช่อวัดร แล้วก็กลับมาเดินอีกสามสี่ชั่วโมง แล้วจึงขึ้นมา

...เรื่องภาวนามันสำคัญ
อบรมปมอินทรีย์ อบรมกายนี้แหละ
อบรมใจของตนนี้แหละ มันยากอยู่
ครั้นอบรมได้แล้ว ไม่มีความแต่อดร้อน
ใจเย็น ใจสบาย ไม่มีความหวั่นไหว...

อาณัติของกาลเดินจงกรม

- (๑) เดินทางมีเจ็บบ้างเจ็บขา
- (๒) ทำให้อาหารย่อยได้
- (๓) ทำให้เลือดลมเดินสะดวก
- (๔) เวลาเดินจงกรมไปๆ มาๆ จิตจะลงเป็นสมาธิได้ สมบัติของผู้ไม่ลืม
- (๕) เทพยดาถือพานดอกไม้มา ถูๆ มาอนุโมทนา

นี่เป็นอาณัติของกาลเดินจงกรม บางวันเมื่อครู่อยู่ปฏิบัติทางจิตดี อุตมาเดินจงกรมหม่อม ๆ ทั้งหมด หอมอิทธิขันธ์ไม่เหมือนดอกไม้บ้านเรา มันเม่นเทพยดามาอนุโมทนา ถูพานดอกไม้อนุโมทนา

เรื่องเดินมีมันเป็นเรื่องที่สุดดี จะใช้รักษาโรคไปพร้อมกันกับเท้าที่ก้าวไปแต่ละย่างก้าว อย่าให้จิตมันออกไปเกี่ยวข้องกับอารมณ์ขงอดีตและอนาคต ให้อยู่ที่จิตเท่านั้น อุตมากำหนดพุทฺธอยู่ที่นี่ ให้จิตเดินไป กำหนดอยู่ที่จิต ไม่ให้เกี่ยวข้องกับอารมณ์ใดๆ ส่วนทางเดินจงกรมก็ไม่เลือกทิศทาง ได้หมด แล้วแต่มันจำเป็น ในที่เมฆาละลม เดินไปเพื่อแก้ทุกข์อาณา **ท่านอาจารย์มั่น ท่านว่าให้เดินตัดกระแสของโลก จากที่ตัดะวุ่นออกไปตัดะวุ่นตก ท่านว่าตัดกระแสของมนุษย์** ให้จัดการแล้ว แต่ถ้ามั่นจำเป็นยังไม่สิ้นที่เมฆาละลมก็เป็นไป เดินมันไปอย่างนั้นเพื่อแก้ทุกข์อาณาตก...

ร่างกายที่อาศัยอยู่นี้คือ มันเป็นที่ของสำหรับโลก เหมือนกัน

ทุกขณะแหละ **สัพเพ ธัมมา อนัตตา** ธรรมทั้งหลายไม่มีตัวตน ก็แม้ร่างกายนี้แหละ หมดยกอนเท่านี้เป็นตัวมนุษย์ เป็นเหตุให้ยึดถือ นั่นแหละอัสสัมภะ คนถือเราว่าตัวตน นั่นแหละอันนั้นแหละ ความมานะนั่นแหละ คือความว่าเราว่าเรา พระพุทธเจ้าว่าอติสภาพสังขาร มันหลงลมดี ท่านให้พิจารณาให้รู้ ให้รู้**ทุกขสัจ** **ทุกขัง อริยสัจจัง ปริณิเวชยณติ เม ภิกขเว** ทุกขสัจจ์ควรกำหนดให้มันรู้ อันนี้แหละให้ศึกษาหาเหตุมัน เห็นผลก็ทุกขสัจจ์ ความเกิดเป็นหญิงเป็นชายว่าอย่างไร อ้ายก่อนมันเกิดมาจากไหน ต้องกล่าวหาเหตุมัน มันเกิดมาจากต้นเหตุแหละ นั่นแหละจึงให้ถอนต้นเหตุ ให้ละต้นเหตุให้ละละ ครั้นมันรู้จากแล้วมันก็จะละ

เรื่องทุกข์ถึงขั้นนี้เพิ่มขึ้น วิจารณ์มันทั้งนอกทั้งใน หรือจะออกพิจารณาผสม ขน เล็บ ฟัน หนัง อากาโร ๓๒ นะการะจายออกทุกส่วนๆ แล้ว มันเหลือเป็นคนไปหมด บสิคนแล้ว กำหนดออกไปๆ จนเหลืออายุประมาณหนึ่ง ปัญญาตีความลมสติ สมนตคืออวิชฌ์ รูปฌินท์ เวทนา-ฌินท์ สัญญาฌินท์ สังขารฌินท์ วิญญาณฌินท์ รูปฌินท์คือธาตุ ๔ ประชุมกันเป็นรูปฌินท์ ถ้ามีรูปก็สังเวทเกิดขึ้น ต่อไปผัสสะมันต่อกันเกิดขึ้น

พระพุทธเจ้าไม่บอกให้พิจารณาไปอื่น ให้พิจารณาที่นี่หมด
ก่อนของขาของเรา นี่แหละแม่ก่อนธรรม **อย่าไปหาที่อื่น** **อย่าไป**
พิจารณาที่อื่น มันไปยึดไปสร้างเสีย มันจะเป็นเหตุให้เจ้าขาของติดอยู่
ให้พิจารณาอันนี้ ทางจะไปพระนิพพานมีเท่านั้นแหละ

ท่านแสดงไว้ **สัมมาปฏิริ** ความเห็นชอบ ก็เห็นกายนี้แหละ ให้
พิจารณากาย นี้เป็นทางไปสู่ทางพ้นทุกข์ ไปสู่ที่อันบรมสุข สุขอัน
เนรมิตใส่ตน อยาไปหาที่อื่น พระพุทธเจ้าว่าแม่อันนี้ละ ให้มันเห็น
นอนกอดอยู่แต่ๆ หมดทั้งวัน ถ้ามันไปยึดตัวยึดตนอยู่ มันไม่เตไป
พระนิพพานดอก ว่าเขาว่าเรา ว่ากว่าสังเสีย พระพุทธเจ้าว่าอันนี้มา
สมมติว่าเป็นตัวตามเราหมดทั้งก้อน **ให้พิจารณาให้เห็นเป็นไตรลักษณ์**
ให้เห็นเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา พิจารณาให้เห็นเป็นอสุภะอสุภัง
นี่ให้เห็นเป็นสุภะความงามความดีความมันคง มันเห็นนี้แหละมันจึง
เกิดนิพพิทาความเบื่อหน่ายต่อร่างกาย เมื่อต่อความเป็นไปของมัน
มันเกิดมาแล้วมันก็มีศาคาแก้คร่ำคร่า สัพพยาธิเบียดเบียน สิมฺรณะ
ความตาย พลิตพรากจากกัน โสภะ ความโศกภาพิรราพัน มโหมนัส

ความเสียใจ ความคับแค้นใจ ความขี้ดขี้ของ เมื่อเกิดมาเป็นทุกข์
พิจารณาทุกข์ถึงขั้นนี้ให้มันเห็นความจริง ความพลัดพราก ความ
ประสบสิ่งที่ไม่เป็นที่รักที่พอใจเป็นทุกข์

นี่เนื่องจากทุกข์ทั้งหลายมันมารวมอยู่ในขั้นนี้ทั้ง **๕ ปัญญาพา-**
นักขัตตยา ทุกขา ขั้นนี้ทั้ง **๕** เป็นที่ประชุมรับภาระของหนัก ท่านว่า
ขั้นนี้ทั้ง ๕ เป็นภาระอันหนักหน่อ เมื่อวางภาระแล้วก็เป็นสุขเท่าขั้นนี้

คือ วางร่างกายของตน ก็ให้พิจารณาเห็นทุกข์นี้เสียก่อน พอเห็นทุกข์
แล้วก็ให้สวไป อันไหนเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ **สีกามตัณหา**ความใคร่
ในกิลลิกามวิตุฏิกาม ความใคร่รักคือความอยากเป็นอยากมีนั่นแหละ
อยากเป็นผู้ดีมีลาภยศเงินและเรียกว่า**ภวตัณหา** ความไม่อยากเป็น
ไม่อยากมีเงินเรียกว่า **ภิกขตัณหา** ความไม่ชอบ อารมณ์ที่ไม่ชอบ เรียกว่า
อนิถฐารมณ์ อารมณ์ที่ไม่ชอบใจ เกลียตซึ่งผมหงอก ฟันหัก เกลียตซึ่ง
หนังหดเหี่ยวเป็นเกลียว ความเลื่อมของอายุของตน ความเลื่อมลาภ
ยศ สรรเสริญ สุข ครั้นเห็นอันนี้ก็เพียรละเพียรถอนมัน เอ...มัน
เป็นเพราะอันนี้ มันเป็นเพราะอยากนี่แล้ว

ความอยากมันมาจากความไม่เข้าใจ ความเห็นตนเป็นตัว
นี้เรียกว่า **อวิชชา** เราคืออวิชชา พระพุทธเจ้าเปรียบเหมือนนิวชา เปรียบ
เหมือนผู้ก่อกำเนิดของทารก ทารกนั้นเป็นที่รักของบิดามารดา มารดา
เป็นผู้ทำนุบำรุง ทารกก็เป็นสุข คือตัณหา ความรักใคร่ความชอบใจ
เป็นผู้รักษาตนเองความสุข ทารกก็เจริญขึ้น เจริญขึ้นไป ครั้นเห็นสิ่ง
เหล่านี้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเหตุให้เกิดตัณหา กามตัณหา ภวตัณหา ภิกข-

ตั้งมหา เหล่านี้เกิดขึ้นแล้วมันก็เป็นทุกข์ ตั้งมหาที่มีมันเกิดอยู่ที่ไหน มันตั้งอยู่ที่ไหน ต้องค้นหามัน นั่นแหละบ่อนมันเกิดบ่อนมันตั้งอยู่ บุคคลจะดับตั้งมหาจะดับที่ไหน บุคคลจะละตั้งมหา ละที่ไหน จะดับตั้งมหา ดับที่ไหน **ตั้งมหาเกิดขึ้นที่ไหนให้ดับที่นั่น**

โบราณแต่ก่อนว่า ๙๗ เกิดขึ้นที่ไหน เอาน้ำมาราดที่นั่น ดับที่นั่น ๙๗ ตั้งมหา มันเกิดขึ้นที่ตเน ดับนี้ ปล่อยให้ วางนี้ เกิดขึ้นที่ไหน ละ ตั้งมหาที่ เกิดๆ ขึ้นจากจักขุนั้นแหละ เกิดขึ้นที่เสตะ เกิดขึ้นที่สถานะ เกิดขึ้นที่ชีวหา เกิดขึ้นที่กาย เกิดขึ้นที่ใจ มันเกิดขึ้นที่นั่น ก็ต้องดับที่นั่น ต้องให้เหตุที่นั่น เกิดขึ้นที่นั่นอีก เกิดขึ้นที่รูป เกิดขึ้นที่เสียง เกิดขึ้นที่กลิ่น เกิดที่รส เกิดที่โณภูัพพะ เกิดที่ธรรมารมณ์ เกิดที่เหวนอีก เกิดที่จักขุวิญญาณ วิญญาณ-ความรู้ โสตวิญญาณ ฌานวิญญาณ ฌานจิตขั้นนี้มันเกิดขึ้นมันมาจากสาเหตุที่เหวน มันเกิดมาจากความกระทบ การกระทบ ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ เวทนาเกิดขึ้นจาก รูป จากจักขุสัมผัส ชิวหากระทบกับรส ชิวหาสัมผัสเกิดเวทนา กาย เวทนาเกิดขึ้นจากสัมผัสผัสทางกาย เวทนาเกิดขึ้นทางมน โณ จากสัมผัสทางใจ ความหม่อมนี้ไปตามอารมณ์ ฮือ มันเกิดขึ้นที่นั่นอยู่ที่นั่นแหละ มันอยู่ตรงอายตนะ มันจะเกิดขึ้นต่อๆ กันไป รูปสัญญา โสตสัญญา ตันตสัญญา ชิวหาสัญญา โณภูัพพะสัญญา มโนสัญญา รูปสัญญา เจตนา เป็นทุกข์ของโลก โสตสัญญาเจตนา ตันตสัญญาเจตนา ชิวหาสัญญาเจตนา กายสัญญาเจตนา โณภูัพพะสัญญาเจตนา ที่มันเกิดขึ้นเพราะความผัสขุของรูป ของเสียง ของกลิ่น ของรส รูปตั้งมหา เห็นรูปเกิดตั้งมหาขึ้น เป็นทุกข์

โสตตั้งมหา ฌานตั้งมหา ชิวหาตั้งมหา โณภูัพพะตั้งมหา มโนตั้งมหา ความกระทบของรูป ของเสียง ของกลิ่น ของรส ของโณภูัพพะ ของธรรมารมณ์ มันยึดเอาละ

นี่แหละตั้งมหา มันเกิดขึ้น เรา รู้จักกับอันมันเกิด เราจะละอย่างไรละ ถอนอย่างไรละ รู้จักกับอันมันเกิดแล้ว **บุคคลจะดับตั้งมหา ดับที่ไหน ดับที่ตา ที่หู ที่จมูก ที่ลิ้น ที่กาย ที่ใจ ดับรูป ดับเสียง ดับกลิ่น ดับรส ดับสัมผัส ดับธรรมารมณ์ ต้องดับอันนี้ไม่ใช้ดับอันอื่น เกิดขึ้นที่ไหนดับที่นั่น** เกิดขึ้นที่นั่น เกิดขึ้นจากอายตนะภายใน เกิดขึ้นจากอายตนะภายนอก เกิดจากจักขุสัมผัส โสตสัมผัส ฯลฯ เกิดจาก จักขุวิญญาณ โสตวิญญาณ ฌานวิญญาณ ชิวหาวิญญาณ โณภูัพพะ- วิญญาณ มโนวิญญาณ ดับที่นั่น เว้าซื่อๆ ว่า เกิดที่ตาหูจมูกลิ้นกาย ใจ ตันตนิทแล้ว ไม่มีความยึดมั่นร่ายต่อสิ่งทั้งปวง วางใจเป็นกลาง ตันตทำใจเป็นกลางไม่มีความยึดมั่นร่ายในสิ่งทั้งปวงแล้ว ใจแต่ละวงแล้ว ตัดได้หมดแล้ว แจ้งประจักษ์ ตันตนิทแล้ว เราได้ทำให้เกิดให้ มีแล้วซึ่ง **มรรคสามัคคี** ทำให้มันแจ้ง มรรคมีองค์ ๘ ทำให้มันแจ้ง ให้บริสุทธิ์

จิตของเราเมื่ออบรมไปแล้วมันลง มันสงบ มันหมดเรื่องความ ว่า อันนั้นแหละมันจึงรู้ว่าเราจะเอาสัญญาที่ **เราเอาสัญญาที่นั่นแหละ พิจารณาสร้างกายของเรา พิจารณาไปๆ มันจึงจะเกิดปัญญาที่ต้นนะ ความรู้ความเห็นตามความเป็นจริง มันแจ้งประจักษ์** เบื้องต้นเราก็ พิจารณาใช้สัญญาที่นั่นแหละ ทำนเจ้าคุณอุปาสิกท่านว่า มันจะต้องเอา

โลกีย์นั้นมาใช้เสียก่อน พระพุทธเจ้าเอาโลกีย์นี้แหละใช้เสียก่อน
ท่านจึงได้สำเร็จถึงโลกุตระพอดี โลกีย์เป็นเหตุ โลกีย์เป็นรากเป็น
ค้ำ ค้ำคองว่าสังขารร่างกาย ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ค้ำคองพิจารณา
ไม่เข้าขาด **ให้สัมผัสสัมปชัญญะประจำ** ให้มันรู้จิต มีราคะก็ให้มันรู้
หาयरาคะก็ให้มันรู้ เอาประจำอยู่นั้นแหละ จิตมีโทสะก็ให้มันรู้ จิต
หาโยโทสะก็ให้มันรู้ หาโยหะก็ให้มันรู้ จิตหดหู่ก็ให้มันรู้ จิตผูกผอง
ก็ให้มันรู้ มันเกิดขึ้นเพราะเหตุใด จิตเราเป็นสมาธิ ได้ฌาน ฌาน-
อุบจารสมาธิ ฌานอัปปนาสมาธิ จิตเป็นรูปาวจรก็ให้รู้ จิตไม่เป็นที่
ก็ให้รู้ ให้สมาธิ จิตเป็นอิสระไม่เป็นที่อิสระก็ให้รู้ จิตมีสมาธิ ปรุสมาธิ
หุติสมาธิ ตติสมาธิ จุตตสมาธิ ก็ให้มันรู้ จิตเป็นสมาธิก็ให้มันรู้
จิตไม่เป็นสมาธิก็ให้รู้ จิตอยู่ในภาพในชาติยังไม่หลุดพ้นก็ให้มันรู้ จิต
หลุดพ้นก็ให้มันรู้

**ให้กำหนดจิต พิจารณาจิต เอาประจำอยู่อย่างนี้ มันก็ไปพ้นไป
ได้ดอก**

ครั้นเราตั้งใจอยู่แล้ว ได้หนึ่งเดือน สองเดือนพอ ให้มันตาย
เสีย ปรุสมาธิ หุติสมาธิ ตติสมาธิให้รู้จัก ทำความเพียรเอามันอยู่
นั้นแหละ บทมนต์มันจะรู้มันจตุตตฌานไปเรื่อยๆ มัน จะรู้เมื่อมันสงบ
มันมีสติมันมีปัญญาแล้วมันมีธรรมสติปัญญาเห็น ไม่มี สติแต่เห็นสติกับ
ครอบฟ้าจางไปอยู่ขึ้น อันนั้นแหละจิตมันรวม ปรุสุทธานแล้ว ครั้น
มันเห็นอย่างนั้นแล้ว มันมีสติ มันยังมีสติ ยังมีทั้งหมดสติปัญญาแล้ว
อากาถานัญญาตมะนี้ เลยขึ้นไปมี มันจะกลับ มันจะเอาอีก

อยู่บ้านคือ ไปมันทุกเมื่อ ไปพรหมโลกนั้นแหละ ไปสวรรค์ก็
ไปมันอันแหละ ไปมันทุกวัน อากาศวันไหนก็ไปวันนั้นแหละ อันนี้มัน
สุดแต่คนแล้ว เห็นแจ้งชัด มันจะขึ้นไป ความทุกข์มันจะเห็นไม่
เหมือนกันกับ จุตตะเกียงเจ้าพายุ แดงโรยอยู่เงื้อมแหละ มันลงไป
แล้ว ไม่มีหยิ่งแล้ว แต่เราไปเกิดแต่วิญญูณมันกับแล้ว แล้วไปเป็น
หยิ่งปี่หยิ่ง ว่ายังงั้นมันกับแล้ว **มันต้องค้นคว้า จิตเราสงบ มัน**
สงบดีแล้วมีหยิ่งๆ ว่ายังงั้นมันกับแล้ว มันต้องค้นคว้า มันสว่าง
เต็มโลกณะ มันสว่างก็เห็น ก็ค้นคว้าหาสิ่งของแต่ ไม่จุดไฟมันมืด
ไม่มืดว่าไฟมันก็มืด ปี่เห็นหยิ่ง จะเก็บข้าวเก็บของ เราต้องจุดไฟ
เจ้าพายุขึ้นเราจึงหาเงอะ ปี่จุดมันก็ตะเกียงชื่อๆ นึกเข้าใจว่าดวงไฟ
มันมืดคือชื่อเขา สดก็ต้องชดเอาเขาออก ปี่ชดออกจุดไปนานๆ มัน
ก็สว่างเองไม่สว่างแล้ว จิตของเราครั้นไม่สงบแล้วก็มืด ถ้าไม่ปลິงที่
หมักหมมให้มันคร่ำหมองของมันกว้าง สว่างแล้วเราก็ค้นคว้า

ท่านจึงว่าจิตเดิมธรรมชาติเดิมประภัสสร แต่อาศัยอาดันตุก-

กิลสเข้ามาหมักหมม จิตมันจึงขุ่นมัวไป จะเปรียบเหมือนกับแก้ว
หรือเพชรนิลจินดาที่เกสกอกแก้วอยู่กับฝุ่นธุลีกับพื้นแผ่นดิน บุคคล
ผู้ฉลาดมาตรวจว่ามีเพชรพลอยมี寶石ของค่าที่นี้ เขาจะมาขูดขี้
เจียรระไฉนจึงเป็นทองคำธรรมชาติเป็นเพชรเป็นพลอยอันใส เราต้อง
ตั้งต้นตรงนี้เสียก่อน จิตเดิมมันมีอยู่ แต่ว่ามันเอาสมมติเข้าไปใส่
มันต้นมันแต่ฝุ่นธุลี มีโคลนมีตมเกลือกอกแก้วอยู่ ใช้การไปใส่

จิตของเราเป็นอย่างนั้นแหละ เมื่อจิตของเราซัดเกล้าแล้วเพื่อไม่ให้ล้มเหลว ซัดอยู่ที่ทุกวี่ทุกวัน ไม่ให้ทุกข์เข้ามาขุ่นมัวหัวใจ รักษาใจให้มั่นคงวางอยู่ **จิตตั้ง ทัมตั้ง สุขาวหัง** จิตซัดดีแล้วอบรมดีแล้วมีแต่ความสุข มีนุสฺสก็แม่เจ็ดเท่านี้แหละ มันจะรู้ลึกได้ กายมันเป็นไปตามเรื่องของมันนั่นแหละ มันก่อนพยายามตั้งทั้งก่อน ไม่มีดีสักก่อนใจมันไปหมักหมมกับอะไรต่ออะไรเอามาเป็นอารมณ์ อยู่แต่มันอันเดียวเท่านั้น บั๊ตอันใดถ้ามันเห็นโทษแล้ว เวลาไม่ทำอะไรมาเกลือกกลัวปะปนแล้วมันก็ใสอยู่นั่น ก็เป็นพระนิพพานเท่านี้แหละ ใจอยู่ตามธรรมชาติก็เป็นอย่างนั้น ก็ใสอย่างนั้น

เวทหนาร่างกายมันเป็นธรรมชาติ มันเป็นเรื่องของโรค เป็นก้อนโรคตั้งแต่เพิมแต่โรมา มันเป็นอย่างใดก็ไม่มีควมห่วงหวงหว พระพุทธรู้ว่าและพระสงฆ์ทั้งหลายก็ไม่มีควมห่วงหวงหวเวลามันจะเป็นไป ร่างกายแล้วแต่มันจะเป็นไปตามเรื่องของมัน หน้าที่ของชา ทุกข์อยู่ไหนเวทหนอยู่ไหน เกิดเวทหนาก็**ให้ฝึกหัดพิจารณาโลกธรรม** รูปอันนี้เราไปตามดีแล้ว เมื่อซัดสุดสุดไปพระพุทธรู้จักไม่มีควมห่วงหวงหวต่อมัน มันจะเสื่อมลาภให้มันเสื่อมไปตามวิสัย ใจเราไม่เสื่อม ความนิมทานมันก็ลมปาก ครั้นรู้เท่าแล้วจิตไม่กระวนกระวาย จิตไม่มาเกี่ยวข้อกับร่างกายแล้ว มันก็สุขเท่านั้นแหละ ความทุกข์กายเกิดขึ้นถ้ารู้เท่าแล้วจิตก็ไม่ห่วงหว **อโลกัง วิรชัง** ไม่มีกิเลสเครื่องมลทินจะใส่อมยต การนิมทา การสรรเสริญ มีควมรู้ลึกเป็นปกติ นี่ชื่อว่า **เป็นผูรู้เท่าโลก รู้เท่าแล้วไม่มีความทุกข์**

ครั้นผู้รู้หาความเปลี่ยนแปลงของร่างกายแล้วก็มีสติความทวาดเสีย
 สิวามละตั้งอยู่กลัวอยู่ บรู้อา ยันมันกับทายดอก ไม่รู้เท่าแล้วมัน
 ก็มาเกิดอีก ถ้ามันมาเกิดเป็นมนุษย์มันได้สร้างบารมี ถ้ามันไปเกิด
 เป็นอื่นละ โอ...เป็นนอสุภะอสุภะกัลป์ชาติเป็นมนุษย์ พระพุทธเจ้าสร้าง
 บารมี ท่านขึ้นไปอยู่พรหมโลกขึ้นไป โออิฐฐานให้มันดับเสีย ครั้น
 อธิษฐานให้มันดับแล้วมันนอนอยู่ชู้กับชู้กับชู้ มันนอนไม่ได้อาสร้าง
 บารมี ครั้นอธิษฐานว่าดับเสีย มันไม่เกิดเกิดมาสร้างบารมี **มีแต่มนุษย์
 เท่านั้นแหละ มนุสสชาติโลกา เกิดเป็นมนุษย์เป็นลาภอันประเสริฐ
 เพราะได้สร้างบารมี** เกิดเป็นมนุษย์แล้วมาสร้างบารมีเลยๆ มันก็มี
 ลาภแล้ว อยากรู้แบบไปสตน เกิดมาเป็นลาภแล้ว รีบสร้างบารมีเสีย

ไปอยู่ที่ใดมันจะตายเสีย เราตั้งใจแล้วเราตั้งใจอธิษฐาน
 แล้ว ยังมันก็จะให้เป็นที่ชาติสุดท้ายในชาตินี้ การเกิดของเราเป็น
 หรือไม่เป็นก็ตาม เราจะทำความเพียรอยู่ไหนแหละ มันจะตาย
 ก็เที่ยวไปเที่ยวมาอยู่ที่นี่ ท่านนอนอยู่นั้นแหละจนตาย ถ้ายังไม่พ้นทุกข์
 ก่อนนี้ก่อนตาย เกิดมาก็มาพากันตายเสีย แบบทุกข้ออยู่อย่างเรา
 เข้าไปเข้าตรงไปชื้ออๆ **เกิดมาแต่ตายเท่านั้นแหละ เราไม่ประมาท ได้
 ตั้งใจทำคุณงามความดีแล้ว ตายมันจะไปทุกข์ อยาทำบาปทำชั่ว
 อยาเห็นแก่ปากแก้ออง อยาเห็นแก่หีบแถนออน เราสร้างความดีใส่
 ตนไว้ ความทุกข์ยากลำบากมี ความสบายใจก็แมนเราสร้างให้ตน
 ผู้รอบได้สร้างไว้ จะดีก็แมนตนสร้างใส่ตนเอง จะชั่วก็สร้างใส่ตนเอง
 ดอก พระพุทธเจ้าสอนให้ทำดี ให้กายดีวาจาดีใจดี อยาเป็นกาย
 สกปรกใจสกปรก ให้ใจสะอาดกายสะอาด นั้นแหละให้รักษาศีล**

ให้ดีกว่าเราเป็นอะไร เราเป็นพระเนื้อ เราเป็นพระเนื้อ ได้มาเจอศาสนา
 ธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า เป็นของเย็น อยู่เย็นเป็นสุขนะ

ไปอยู่อาเภอท่าน้อยนั้น บ้านผืนนั้นแหละ เราจะตายอยู่ไหน
 ตากแดดตากฝนตากลมอยู่นั้น ให้มันตายอยู่นั้นที่อาเภอนั้น เราพูด
 ว่าเป็นแต่พระ ให้พากันตายอยู่นอกสงฆมติ อยาให้มันตายในสงฆมติ
 นอกสงฆมติหมายถึงพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้านั่น ผู้ปฏิบัติตาม
 ก็มีความเยือกเย็น ไม่มีความเดือดร้อน ตายอยู่ป่าชวด ป่ากุง ป่าแก
 มันร้อน ตางตัวก็มีแต่หนอน ตายอยู่ป่าชวดป่ากุง มีแต่กิ่งเสีย
 มันแหละ

อย่าลืมตน ให้ล้าแก่ตน ให้ดูตน อยาไปดูผู้อื่น อยาพึ่งใคร

ผู้อื่น ใครทำไม่ดีก็เป็นโทษของผู้อื่น จะรับความทุกข์
 ก็มันตน ได้รับความสุขก็มันตน เขาทำดีเขาก็ได้รับความสุขของเขา
 เอง **ให้ดูตน ดูทุกอริยาบถ ยินดีมันงนอนให้ฝึกตน ให้ผลดีกับตน**
 ให้เร่งทำเมือร่างกายให้เอือกาส เมือร่างกายยังดีอยู่ ยังแข็งแรงอยู่
 ทำความเพียรก็ได้อยู่ ครั้นแก่มาครืออรานก็พ้นแล้ว ได้รับความทุกข์
 ทั้งหลายก็ไม่ได้ ครืออองมันเก่าแล้วจะทิ้ง ครือมันไปกับเจ้าของชื่อ
 ก็ทำทำอะไรแล้ว แต่เหนื่อยแต่ทรมันก็ทหนด เตี่ยนี้เราเป็นพระ
 เตี่ยนี้เราเป็นพระแล้ว ต่างจากฆราวาสธรรมดาแล้วเพราะมีผลดี
 นั้น เราต้องมีความสำรวมมีธรรมะวัง อยาให้ใจละนองสนุกสนานไป
 ในอารมณ์ มีกามารมณ์ต้องหักห้าม มีสติอย่าไปปล่อยตามอารมณ์
 ให้ซมกเขม่งทำความเพียรภาวนาพุทธแล้ว ให้มีสติสำรวมใจอยู่ ภา
 อธิปัตบาท ๘ ตอนเช้าให้มีความสำรวม **กายสุจริตตั้ง** กลางวันให้มัสติ

ระวังกายให้เป็นสุจริต ให้วาจาเป็นสุจริต ให้ใจเป็นสุจริตอยู่ คำมา
ก็ให้กายวาจาใจเป็นสุจริตอยู่ ให้เตือนจงกรม นั่งสมาธิ ให้ชำระ
นิวรณ์ธรรม คืออาารมณ์ **สามชั้นหะ พยาบาท ถีนมิทธะ วิจิกิจฉา**
อุทธัจจกุกกุจจะ ให้ชำระอันนั้นเสีย ให้ใจบริสุทธิ์ ชำระจิตของเราให้
มันออกจากนิวรณ์อันนั้น อย่านไปเกี่ยวข้องกับอันนั้น ให้ใจบริสุทธิ์ ยามใด
ก็ชำระอันเดียวที่เหลือ ครั้นชำระอันนี้จิตไม่เกี่ยวข้องกับอาารมณ์ ไม่มี
ราคะ โทสะ โภคะมาเกตุออกแล้ว จิตไม่เศร้าหมอง แล้วจิตบริสุทธิ์
ผุดผ่อง **จิตบริสุทธิ์แล้วอยู่ที่ใดก็มีความสุข** ทำการงานอยู่ก็มีความสุข
ความสุขติดตามผู้ขึ้นไปเหมือนกับเงาตามตนไปอยู่ทุกอิริยาบถ
ยืนเดินนั่งนอน เพราะชำระจิตใจของตนให้บริสุทธิ์ ใจเศร้าหมอง
ไม่ติดละ ก็มันเป็นทุกข์อยู่หนึ่ง ความทุกข์ติดตามผู้หนึ่งไป ทำการงาน
ก็ไม่มีความสุข พุคอยู่ที่ไม่มีความสุข ความทุกข์ติดตามเขาไป
เหมือนกันกับเงาติดตามรอยเท้าไป แอกกัณหาคอมันไป

มณฑา เจ ปทุฏฐะ มณะคือใจ ครั้นราคะ โทสะ โภคะ
ประทุษร้ายแล้ว ผู้หนึ่งจะพูดอยู่ที่ดี จะทำการงานอยู่ที่ดี ความทุกข์
ย่อมติดตามเขาไปเหมือนเงาติดตามรอยเท้าไปอยู่ **มณฑา เจ**
ปถัมพะ จิตใจของผู้ใดอันไม่ประทุษร้ายอยู่ จิตใจมองใส
แล้ว ความสุขย่อมติดตามเขาไปอยู่เหมือนเงาเทียมตน **ถ้าหากเรา**
ไม่ผิดระไม่ผิดการอันหยิ่ง ชำระจิตของตนอยู่นั้นแหละ อย่านให้มันไป
จ้องเวรกับเขา ใต้ชื่อว่าผู้ชนะใจ อย่านให้มันมีความกำหนัดกับกาย
ตัวนี้แหละ ครั้นมีความกำหนัดกับกายแล้ว ใต้ชื่อว่าจิตไม่บริสุทธิ์ จิต
เปรียบเป็น เมียดเมียดเมียดให้เด็ดออกร้อน แล้วก็เมียดเมียดผู้อื่น...

กั ณ ท์ ฐิ ๒๐
ทุ ต ร ลั ก ษ ณ์

บัดนี้จะได้แสดงสัญญา ๓ ประการ เพื่ออบรมกรรมฐานให้
นักปฏิบัติภาวนาทั้งหลายเกิดความสละสลั่งงวชในสังขาร ควรเจริญ
สัญญา ๓ ประการ คือ

- อนิจจสัญญา** บัญญัติกำหนดรู้สังขารอันเป็นทุกขประจําประการหนึ่ง
- ทุกขสัญญา** บัญญัติกำหนดรู้สังขารอันเป็นทุกขประจําประการหนึ่ง
- อนัตตสัญญา** บัญญัติกำหนดรู้ธรรมทั้งปวงอันเป็นอนัตตาไม่
เป็นไปตามอำนาจปรารถนาประการหนึ่ง

คารุญญัตถุญญา กำหนดรู้สังขารโดยลักษณะเครื่องหมาย ๓ ประการนี้ คารุญญัตถุญญาทบพิริยะจะต้องบำเพ็ญให้เกิดมีในตน ได้ชื่อว่าได้เจริญวิปัสสนาปัญญาสมควร และควรคำนึงถึงตนอันตกอยู่ในอำนาจชรา พยาธิ ฆรณะ ให้เป็นอารมณ์จิตใจให้ก่อเกิดความ สลดสังเวช สลดจิต **พยายามละทุกข์ดิ บำเพ็ญสัจกุศล ธิบแสงหา ยังไม่มาครอบงำย่ำยี เพราะเหตุว่าวันคืนทั้งหลายลงไปไม่แต่วันคืนนี้เท่านั้น आयุของสัตว์ทั้งหลายทุกจำพวกก็คือยถ หมดสิ้นไป** จวนใกล้ ความตายเข้ามาทุกวันเวลา ทุกนาฬิกา ทุกนาที आयุของสัตว์ที่สิ้น ที่ตั้งอยู่ในวิสัยของฆรณะนี้ มีแต่จะหมดไปเปลืองไปถายเดียว ไม่ กลับมาตั้งอยู่ในปฐมวัยเป็นทารกาทริกา^๙ได้อีกเลย เหมือนหัวหนอง คอลอบึง ซึ่งมีน้ำแต่น้อย เมื่อถึงฤดูแล้งต้องแสงอาทิตย์ ก็สิ้นแต่จะ เพื่ออดแห้งไปถายเดียว ฉะนั้น

อายุของมนุษย์นั้นอนันภพหา ไม่พอเพียงแก่ความต้องการ คิด ประกอบการงานไม่ทันจะสำเร็จได้ทุกอย่าง ก็จะต้องมารบวชอารมณฺ์ เหล่านั้นไป ผู้สืบทอดจะตั้งตนในนิมิตในวิถีตนนั้นเสีย อย่า ลำตัณฺ์ว่ามากแล้วมันมา เลินเล่อลุ่มหลงระเริงใจ ควรแต่จะรีบเร่ง ขวนขวายบำเพ็ญสิ่งที่เบญญกุศลสุจริตครบไตรทวารไว้เท่านั้นให้เร็ว ทำให้รู้สึกประหม่นกว่า บุคคลถูกเพลิงไหม้ศรัทธาไว้อนดับเพลิงให้สงบ ฉะนั้น เพราะฆรณะคือความแตกแยกแห่งชีวิตอันหริยที่จะไม่ครอบงำ ย่ำยีผู้หนึ่งผู้ใดนั้นไม่มี เหมือนอากาศจะเคลื่อนที่ต่าง ๆ สภาชนะดิน เป็นต้น ซึ่งนายช่างประดิษฐ์สร้างขึ้นทำไว้แล้ว จะเลิกใหญ่ตีหัวหนาบางประการใด ไม่เลิกกว่าชนิดใด ขนาดใด ตามปกติต้องแตกสลายไปฉะนี้ใด ถึงชีวิตร่างกายของมนุษย์ทั้งหลายนี้ ก็มีความแตกทำลาย ตามไปเป็นที่สุดฉะนั้น

เมื่อเดิณกับปฏิบัติธรรมทั้งหลายมาใช้ปัญญาให้รู้ ว่า ร่างกายของ มนุษย์ทั้งหลายมีเราเป็นต้น ล้วนต้องถึงความพินาศแตกดับเป็น ธรรมตาอยู่อย่างนี้ ควรทำความเพียรรวบรวมกำลังจิตให้เพื่อตหาย ให้เบญญกุศลเจริญขึ้นในตนภายในวันนั้นแหละให้จงได้ เพราะใครๆ คนไหนเล่าจะรู้ว่าความตายจะมาถึงในวันพรุ่งนี้คือหนวันปีหน้า เพราะสมถตุคือความตายที่มิเสนาใหญ่ คือขุนชรา ขุนพยาธิ พระยา ฆรณะและปภิกขาทกทุกทั้งหลาย ภัยอันเป็นที่ขยาดหวาดกลัวของ มนุษย์นี้ เหลือวิสัยและความสามารถที่ใครๆ แม้มีอำนาจยิ่งใหญ่จะ ต้านทานสู้รบ ผลักเสียด้วยอุบายอันหนึ่งอันใดได้เลย ทำนบไว้ไว้ว่า

เหมือนภูเขาใหญ่สูงจรดขอบฟ้ากลิ้งมาจากทิศทั้งสี่แล้วบดขยี้สัตว์
ทั้งหลายให้เป็นจุลวิจุลมิว่างเว้นพวกเหล่านั้นไว้ให้เหลือหรือเลย

เมื่อมรณะซึ่งเป็นมหาทุกข์อันใหญ่มาถึงแล้ว ไม่มีส่วนผู้หนึ่ง
แม้เคยเป็นซุรที่พึงจะสามารถสกัดกั้นแก้ไขหรือช่วยยับยั้งได้
มรณทุกข์ถอยลดน้อยเบาบางลงไปได้เลย ยกเว้นแต่บุญกุศลที่ตนได้
อบรมสั่งสมไว้ด้วยกายวาจาใจจนคุ้นแก่จิตเท่านั้นแหละ จะทำความสุข
ความสงบระงับไว้ในเวลาจนถึงชีวิตที่ปลายชนม์ ดังภาษิตว่า

บุญยัง สุขยัง ชีวิตสังขยัมहि บุญกุศลที่สร้างไว้ก่อนพบทุกข์
ทั้งหลายได้สร้างสมไว้บริบูรณ์แล้วย่อมนำความสุขมาให้เมื่อถึงชีวิต
ดังนี้

ด้วยเหตุนี้เมื่อสาธุชนปฏิบัติธรรมกรรมฐานทั้งหลาย มา
พิจารณาใน**ไตรลักษณ์***จนแจ้งประจักษ์แล้ว ควรที่จะเกิดความสังเวช
ถลตลิต คิดเห็นว่าชรา พยาธิ มรณะครอบงำเข้ามาอยู่ละฉับแล้ว
กิจอื่นๆ นอกจากการประพฤติปฏิบัติธรรม อย่ายึดทำเลย ควรที่แต่
จะกระทำการบำเพ็ญศีล สมาธิ บุญญาให้เต็มรอบ ก็ละจุดมสมุรณ
ด้วยความสุขความเจริญ

(หลวงปู่ขาว ขอบแสดงโอวาทธรรมบทนี้เสมอๆ สมัยท่านยัง
แสดงธรรมได้ ท่านว่าทำให้เกิดปัญญาหูตาสว่างดี)

*ไตรลักษณ์ = อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

กัณห์ที่ ๒๑
**อานิสังขอช
การบวช**

การบวช เมื่อสรุปแล้วมีอยู่ ๒ ประการคือ

๑. **การบวชเล่น** หรือ การบวชตามประเพณี มีอันถึงน้อย
๒. **การบวชจริง** เช่น การบวชด้วยความศรัทธา การบวชที่
วิญญูสงสารมีอันถึงมากจนสามารถถอนภาพชาติไม่เหลือ

การบวชคือการชุกชีวิตเก่าให้เป็นชีวิตใหม่ การบวชคือการชำระ
ล้างความชั่วให้เป็นคนดี การบวชคือการเปลี่ยนสังคมนาญะให้
เจริญและก้าวหน้า มีความสงบสุข การบวชคือการทดแทนหนี้เก่าอัน
มหาศาล อันบุคคลทั้งหลายไม่สามารถที่จะชดเชยทั้งหมดได้

เทศน์อบรมพระเถระที่บวชใหม่ วันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๑๖

ตีสนา ปัพพชชัง วิโสธเย เพราะเหตุนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทรงสรรเสริญว่า “การบวชเป็นยอดพระบารมีธรรมทั้งหลายอัน วิเศษ สามารถดับเพลิงทุกข์และเพลิงกิเลสให้หมดไป การบวชคือ การช่วยเหลือมนุษย์ที่หลงตกหลุมถ่านเพลิงและกองทุกข์อันแสน หักจะเร่าร้อนจนจบวอดแสนสาหัสให้ขึ้นมาได้โดยความปลอดภัย”

ดังนั้น พวกเราทั้งหลายจึงยินดีในการเสียดสละชีวิตฆราวาส มาบวชบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา อย่างให้เสียผลที่มุ่งมา อย่าวางเส้นบวชหัว บวชลักบวชลึ บวชขี้โลฐฐาน (ลั้วม) บวชผลาญ ขี้วาลูก บวชสนุกตามเพื่อน ขาดทุนนะไม่เต็มบาป

กุโธ ยถา พุคคหิโต หมายความว่ายอมมอบคนกำไม่แก่แก่คนอื่นได้ บรรพชิตคือคนบวชมาเหยียบย่ำคัมภีร์นัย ไม่เอาใจใส่ศึกษาและ ตั้งใจปฏิบัติตามธรรมคำสั่งสอนของศาสนา เขาเหล่านั้นยอมไป ตกนรก ผู้กาสาวพัสตร์ทั้งหลายจึงอรัมงามตากำไม่กล้าสามารถรับรอง พวกท่านทั้งหลายมิให้ตกนรกได้ ความชั่วเปรียบเหมือนจลาจลระ ภาชนะที่รองรับถึงจะเป็นเนื้อทอง ก็ไม่พ้นความหม่นหมองฉะนั้น

การบวชต้องอาศัยสิ่งสำคัญ ๒ อย่างคือ บวชกาย ๑ บวชใจ ๑ คือ บวชทั้งกายใจได้ชื่อว่า “พระ” คือประเสริฐ หรือ “สมณะ” แปลว่าผู้สงบ ผู้สงบคือผู้ชนะ ผู้ใดละผู้ชนะร้าย รวยอะไรเล่า ก็ รวยอริยทรัพย์นั้นะสิ อริยทรัพย์คือทรัพย์สินภายใน ได้แก่ บุญกุศล ผู้ บวชบวชด้วยอริยทรัพย์แล้ว โบราณว่า “กินไม่ยกกไม่ลง” คือกิน เท่าไรก็ไม่หมด ไม่เมื่อกพร้อม ไม่เมื่อกตมึนเมา เจริญอยู่ทุกเมื่อ...

กัณห์ ที่ ๒๒
อริยสังข

ชาติ-ความเกิด ชรา-ความแก่ พยาธิ-ความเจ็บ มรณะ-ความตาย นั้นทุกขสังข ทุกข์มันเกิดมาจากไหน ทุกข์เป็นต้นตอ สังขทัยเป็นตัวเหตุ สังขทัยคือ การตัดมหา กวาดตัดมหา วิภาคตัดมหา ความใคร่ในรูปที่ส่วยทำงานในวิตุตฤกามต่างๆ สิ่งนั้นของข้าเอง เป็นต้น เรียกว่า “**การตัดมหา**” ความอยากมี อยากรับ อยากรับเป็นโน่นเป็นนี่ อยากรับเป็นเศรษฐีคหบดี เป็นต้น เรียกว่า “**ภาวตัดมหา**” ความไม่พอใจร่างกายของตนก็ดี ของคนอื่นก็ดี เมื่อแก่ลงมามีความชำรุดทรุดโทรม ผมนงอก ฟันหัก แก้มตอบ เป็นต้น เลยไม่พอใจ หรือเลียดเขาต่ำเขา นิมนทา^๙เดียดเขาเกิดความไม่พอใจ นี้เรียกว่า “**วิภาวตัดมหา**” ตัดมหาทั้ง ๓ ประการนี้เป็นเหตุให้สัตว์ของเขี้ยวอยู่ในวิตุตฤกาสารในภาพน้อย ภาพใหญ่กับนับถือไม่ได้

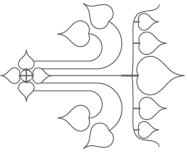
ต้นทามันเกิดขึ้นจากไหนต้องค้นหาเหตุมัน เหตุมันเกิดจากอายตนะภายในและอายตนะภายนอกสัมผัสกัน ตาเห็นรูป หูได้ยินเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายถูกต้องสัมผัส จิตกระทบารมณ พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้สำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ คือ สำรวมตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ให้เพียงรำรวม เพียงละไม่ให้เกิดความยินดียินร้าย ทำจิตให้เป็นกลางเฉยต่ออารมณ์ นี้เรียกว่า “การดับตัณหา”

การที่ความเพียร การสำรวมและการทำความดีทุกอย่างเพื่อลดตัณหาที่เหลือเป็นทาง**มรรค** เมื่อปัญญาเห็นความเกิดขึ้น ความดับไปของสิ่งขารทั้งหลายทั้งปวง เห็นแล้วว่าไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน เป็นเพียงธาตุ ๔ มาประชุมกันเข้าแล้วก็แตกสลายไปอย่างนี้ แต่ไหนแต่ไรมา วิถีธรรมมีการตั้งขึ้น มีอยู่แล้วดับไป พิจารณารู้เท่าทันในสิ่งเหล่านี้ ไม่หวั่นไหว เรียกว่า “**นโรธ**” คือ ผู้วางเฉยต่ออารมณ์ ดังนี้แล.

เก ร ๑ ๒ พ ร (๑)

กั ณ ๓ ที่ ๒๓

...ธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นแสงสว่างส่องให้เราเดินถูกทาง อันนี้หน้าอินดี เป็นบัญญัติของเราที่ได้มีศรัทธา ความเชื่อความเลื่อมใสในศาสนาของพระพุทธเจ้า ให้พากันตั้งอกตั้งใจทำความดีที่ได้มาบวชอยู่ให้เต็มพรรษา อยู่ในบ้านภาวาระครองกัณวมมีมาก จึงต้องอาศัยผู้ภาวาศาสตร์ของพระพุทธเจ้าคฤมได้ ผมเป็นของสกปรกโกนทิ้งเสีย เล็บสกปรกตัดทิ้งเสีย ให้พากันตั้งใจรักษาพระธรรมวินัย

พระพุทธเจ้าว่าให้ภาวนา ภาวนาชั่วช้างมงาย ชั่วงูแลงลิ้น ก็มีส่วนสงสัยอีกโตอีกซึ่ง ให้เราตั้งใจภาวนา พุทฺธฯ พระพุทธเจ้าว่า ผู้

เทศน์โปรดพระเถระและญาติโยมบ้านเมืองพะเนง

บวชเข้ามาเนตาสนาของเราศตภาค ได้ศึกษาเล่าเรียนแปดหมื่นสี่พัน พระธรรมชั้นจบมุต ได้สดมภ์ กลางวันยังสมาธิอยู่ วันละร้อยบททั้งกลางวันกลางคืน ยังไปเติกก่อน ครั้นบวชเข้ามา ตั้งใจภาวนาพุทโธฯ ชั่วช่วงพืษู บูบถบลิษ ผู้ได้กึนก่อน ผู้ศึกษาเล่าเรียน **จบพระไตรปิฎก ผู้ใหม่ได้ชื่อว่าเป็นผู้รักพากิจการสาธา เป็นผู้รักษาไม่สิ้น รักษาการะพืษู รักษาอิหยังม่งทั้งนี้ ผู้ที่ภาวนาได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำเอาแก่หมั่น เอากำหมั่นเกิดการได้** ธรรมะมีแต่มีอยู่มีกิน มีสวดมนต์อยู่ทุกว้กันทุกวัน ธรรมะเป็นอย่างไรนั่นแหละ พอเห็นอย่างนั้นแล้วคิดว่าเรารู้้อย่างนี้แล้วจะไปสวดทำม่งม่งจะยาก มั่นไปติแล้ว นั่นทำสมาธิอยู่บถกึ ทำสมาธิอยู่มีเป็นหยังละ มีมุต ฮือมุต หัวนี้ กึสน กึอยู่ติดกึกับเจ้าอาวาส ชาวบ้านหมั่นนอนรวมกัน มาอยู่กึกึที่อยู่รวมกันพระเถร พระนอนอยู่ข้างบน เณรนอนอยู่ใต้ถุน อยู่กึกึกึกึเดีวมันยาก มันหลายคน ชุระไครชุระมัน หนึ่งภาวนาหมั่นกึไม่สงบสัจให้ เลยเข้าไปอยู่ในโบสถ์ หนึ่งทำสมาธิ พระกรรมฐานท่านเฮ็ดอย่างงัหม่อ อจารย่มั่น อจารยลึงทกไปอยู่อุดร ออกเดีงจกรรมเดีงจกรรมหลายๆ นึเฮ็ดยังงย เดีงจกรรมกึติดเอา เดีงปิตตาไปเดีงไปๆ มันจะล้ง แล้วมันกึล้งลง หม่าเท้าว้อ หม่ามันเดีง

ออกจากที่นั้นไปอยู่อีกตำบลหนึ่ง เขามาหมั่นตไปเป็นอาจารย์ ได้ถามพระองค์หนึ่งเป็นครุสอนหนึ่งลืออยู่โรงเรียนวัดนั้นแหละว่า ท่านรู้ไหมเราภาวนาทำกรรมฐานกับเราศึกษาเล่าเรียน อันไหนมันจะสมาธิล้งล้งมากได้บุญมากกว่ากัน ท่านว่าผมไม่เห็นหนังสือเรื่องนั้น

มีพี่ชายพี่น้องชายสองคน คนน้องศึกษาเล่าเรียน พี่ชายบวชแล้วก็เข้าไปเข้าตงไปเป็นพระกรรมฐาน ชุตงไปอยู่ตามป่าตามตง พี่ชายได้สำเร็จพระอรหันต์แล้ว กลับมาหาพี่น้องชาย น้องชายก็บอกว่า เราเรียนจบพระไตรปิฎกแล้ว ไครจะได้อุญมากกว่ากัน พี่ชายบอกว่า พี่ชายได้บุญมากกว่า น้องชายก็บอกว่าตัวเองได้บุญมากกว่า ก็ยงกันอยู่อย่างนั้น ในที่สุดก็พากันไปหาพระพุทเจ้าที่วัดเซตวัน **พระพุทเจ้าเล็งเห็นด้วยญาณแล้วว่า พี่ชายที่ทำกรรมฐานได้บุญมากกว่า แต่เพื่อให้คนทั้งสองได้เข้าใจด้วยตัวเอง จึงทรงทำอิทธิปาฏิหาริย์ให้สีน้ำท่วมเต็มไปหมด** พระพุทเจ้าถามว่ามาตามทางเห็นอะไร ตอบว่า เห็นแม่น้ำ น้องชายน้ำท่วมแต่เอว แต่พี่ชายท่วมแต่หลังติน บางแห่งพี่ชายท่วมแต่แข้ง แต่น้องชายน้ำท่วมมิตหัวเลย นึก็เห็นแล้วว่าไครมีบุญกว่ากัน ไครได้รับอานิสล้งมากกว่ากัน

พวกเราเล่าเรียนกึดี จะได้อำรุงศาสนาของพระพุทเจ้าไว้บให้เลื่อมลุดูย แต่ให้ภาวนากันหม่อ ให้พากันม่ง หนึ่งกึกันนอนเอา หลับไป กึห่มนหลับไป ภาวนาเลีย พุทโธ ชัมโม สังโฆ ภาวนาอย่าให้มันเสียเวลา **การภาวนามั่นได้อานิสล้งมาก** พอเห็นอันนี้ละเลยออกเดีงทาง เดีงชุตงไปหาตูปหมม ไปอธิษฐานที่ธาตูปหมม นอกกลางคึนอยู่ล้องคึนก่อนนอนสวดปาติโมกข์ถ่าวยบูชาพระธาตู ตันขึ้นเข้ากึสวดปาติโมกข์ ถายพระธาตูกึอีก แล้วอธิษฐาน ข้ำพะเจ้าจะทำความเพียรทำกรรมฐาน ถ่ายงไม่พืษูทุกขให้ข้ำพะเจ้าได้เกิดอิก आयุสิปปให้ได้บวชตลอดจนตาย ต่ายไม่พืษูล้อง ล้องชชาติ สามชชาติ ลิปชชาติ ยีลิปชชาติ ร้อยชชาติ ถ่ายงไม่พืษูทุกข ให้ข้ำพะเจ้ากลับมาบวชอิกตลอดจนตาย จะเป็นหมั่นชชาติ

แสนชาติล้านชาติ ถ้ายิ่งไม่พ้นทุกข์ก็ให้กลับมากเกิดอีก บวชอีกตลอด
วันตายทุกชาติๆ จากนั้นมาอยู่อุตรๆ ไปพระเจ้าองค์ต่อ พระเจ้าองค์
ต้อนนี้สำคัญ มีแจกฮ้ออยู่เรียงจนหมดแล้วเอาดาบไปฟันแขนขาด เลือด
พุ่งออกมาจริงๆ ไปเรียกผู้หนึ่งให้เอาของมาหล่อติดให้ ไปเรียก
เอาเอง คิดตลอดใจ ร้องให้หน้าตาไหล มาอธิษฐานที่นั่นอีกอย่างเก่า
ขอให้**๕๗**ได้บวชแล้วตาย ตายแล้วเกิด เกิดแล้วได้บวชอีกจนตายไป
ทุกชาติ จนกว่าจะพ้นทุกข์ อย่างไม่ช้าพระเจ้าได้ลืก อย่างไม่ให้มีความ
กำหนดยินดีในทางทั้งหลาย นั่นแหละเกิดมาไปทุกข์...ไม่มี

เราบวชอยู่ในภรรยาสมัยของพระพุทธเจ้า ไม่ควรหว่านไปให้
ตั้งใจภาวนาชีวิตของเรา สอนคำสั่งมาก เป็นทรัพย์ภายในที่จะติดตาม
เราไปทุกภพทุกชาติ เรียกว่า**อริยทรัพย์** ให้พากันทำเอา จากนั้นก็ออกไป
ไปทำการกรรมฐาน ไม่ยั้งผู้ใด ไม่กลัวตาย ตายช่วงหัวมัน กลางคืน
ช่วงสามหรือสี่ โลกอยู่ในกระต๊อบ มันก็กลัวเข้ามา นั่งภาวนาพุทโธๆ
มันยังไม่ยอมไป นี่ๆได้ว่า บอกรูเห็นออกเองซะมางมาให้ชัด
ฝ่าบาตร เอาใส่ถ่วงแขวนไว้ที่ข้างกระต๊อบ ช่วงมันมากินมะขาม มัน
ทำปากเสียงจู้จุก มันเปรี้ยวมัน มันอยู่ตั้งสามชั่วโมงสี่ชั่วโมง กินแล้ว
มันเองวงล้อมเข้ามา เอ...อันใด มันฮ้ออะไร มันลมหายใจนี่ กูจะตาย
อยู่แล้ววันนี้ เราจะทำอะไรเดี๋ยวนี้ เราต้องออกไปสู้มัน มันเห็นเรา
ออกไป มันยืนขึ้นมา มันยืนเฉย เราต้องพูดกับมัน เราจะบอกตาม
ภาษาของเราแหละ พี่... ตัวเองเป็นผู้ใหญ่ เราเป็นผู้หยอ อย่างภาวนา
เรา อย่างภาวนา เราไม่เต็มใจเดี๋ยวนี้ เราสมาธิตาภาวนาให้

สัตว์พันทุกข์เหล่านี้ ขออย่างมากเบียดเบียนเรา ให้ฟังตามเรา เราจะ
ว่าให้ฟัง

หนึ่ง อย่าไปสนใจสัตว์น้อยตัวใหญ่เนื้อ **สอง** อย่าไปกินไปจิ้น
กลัวอ้อยของของเขา **สาม** อย่าไปเล่นชู้ลูกเมียท่านเนื้อ **สี่** อย่าไปอุ้ต่า
ไม่จริง **ห้า** ดันอันไหนมันเป็นที่รองของของเมากอย่างไปกิน บาบ
ทำอย่างนี้เข้าไปทำหนา **ครั้นเว้นกรรมห้าอย่างนี้ ได้ชื่อว่าเป็นผู้**

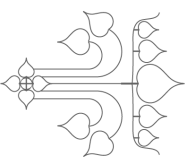
ผู้หมดกรรมหมดเวร ไม่มีกรรมมีเวรแล้ว เป็นผู้บริสุทธิ์แล้ว ครั้นตาย
จากชาตินี้แล้วไปเกิดในสวรรค์ ชมนางที่นางสวรรค์อยู่แต่หญิงผู้พ้น
นาง ครั้นตายจากสวรรค์มาเกิดเป็นมนุษย์ จะเกิดเป็นผู้สูงส่งสมบูรณ์
ด้วยทรัพย์สมบัติ ไม่อดไม่อยากไม่จน แล้วจะตั้งสร้างบารมีให้
มันเต็มรอบ จะได้เข้าไปสู่พระนิพพานตามพระพุทธเจ้า อันนี้ก็เป็นเพราะ
บาป ตัวไม่มีศีลศีลธรรม โคนเขาใช้ขอลับเอาเอิก ๆ อย่างนั้นแหละ ก็
เพราะบาปของตนแหละ ที่เราบอกนี้ให้จำเอาไว้ ให้ละเว้น บาปห้า
อย่างนี้อย่าทำ ให้พระนิพพานตามพระพุทธเจ้า เอาละ ไปเถอะๆ
พอแล้ว

ครึ่งหนึ่งอยู่ลำปาง อยู่แม่ปาง อยู่ในดง ซึ่งมา มีเสียงดัง
ต่างๆ เวลามันเดินมา มันซ่างใหญ่ ูกัดเข้ามาทางเดินจงกรม ทหาร
เขาเอาเทียนมาให้หลาย เราเอามาคูตติตตามต้นไม้ไว้ สว่างตลอดทาง
จงกรม เราก็เดินจงกรมกลับไปกลับมามากอยู่ มันเดินเข้ามาใกล้
ทางแล้วหยุดเฉย เราเห็น เราก็เดินจงกรมเฉย มันยืนอยู่นั่นจน
สามทุ่มสี่ทุ่มกว่า มันจึงไป...

ปกรณ์ธรรม (๒)

กัณห์ที่ ๒๔

...รู้จักอยู่มีเหตุผลเสียวันหนึ่งแหละ เราจะไปนรกกักรู้จักตัวอยู่นี้ เพราะจิตเศร้าหมอง ตนจะไปสวรรค์ไปพรหมโลกก็เพราะจิตเบิกบาน จิตมีอารมณ์อันดีเยว จิตไม่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ภายนอก มีแต่พุทธอยู่ เห็นพุทธอยู่ **พุทธโศคคือผู้รู้** รู้ว่าใจของตนบริสุทธิ์ผุดผ่อง ใจบริสุทธิ์ก็ลบล้างทุกข์ ตัวเป็นผู้ต่ำเนิน คือเป็นประธาน ผู้ใดทำบาปทำกรรม ทำให้ใจของตนเศร้าหมองหาโทษใส่ตน นี้ภพราชนิวาคนึง-คนยาก มีนภิตตจากตน ตนบริสุทธิ์ของตนอยู่ ไปเอาความเศร้าหมองเอาความร้ายเข้ามาใส่ตน เข้ามาเผาตน ตนเผาตนก็เม่นใจเผาใจ แล้วก็เป็นไป **อดีตล่วงไปแล้ว มันลวงมาแล้ว จะเอามาเป็นอารมณ์ให้ใจ เศร้าหมองทำไม อนาคตยังไม่ถึงอย่าไปคิดมัน ให้มันมาเจอก่อน จิตดี ให้พิจารณาปัจจุบัน พิจารณาร่างกายนี้ ของแตกของง่อนี้ มันจะตายวันไหน มันจะเป็นอย่างไร พิจารณาให้เห็นว่ามันไม่พ้น**

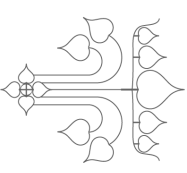
ความตาย รีบทำความดี รีบทำความเพียร รีบทำบุญภาวนา ให้ศีล...ให้สมาธิ...ให้ปัญญาเกิดขึ้น

ความชั่วที่เก็บมาให้มันเผาจิต ต้องเปิดออกปล่อยออก เอาแต่ความดีเข้ามาดูดวงจิตดวงใจของตน ให้จิตเบิกบานใจสำเริง ให้จิตกว้าง อย่งให้ใจคับแคบ จิตมันรัก มันรักคือป่าดง เราออกมาจากที่รักซึ่งมีแล้ว เราออกมาสู่แดนที่ว่าง คือออกมาจากความกังวล ออกมาจาก อภิวาส อภิวาสเป็นของรักซึ่งมี มันรักเพราะความกังวลเพราะความ สติความจน สติถูกมีแต่หลายคน มันไม่ปัญญายังงงไปงวยง นี่แหละ มันรัก นี่เราออกมาอย่างนี้มันไม่เจอกับใคร ผ่าจักรเขาก็เห็น ไปได้หา เสนาสนะเขาก็ทำให้ เมาศีลคือยาบำบัดโรคเขาก็เอามาให้ ปล่อยบ่อยาก เราถึงถึงงานอันหยิ่ง เรามีแต่ตั้งหน้าทำความเพียร เราอยากเป็นผู้ดี มีศีล เขาก็มีความยินดีกับเรา เขาก็กราบไหว้ เมื่อเราเป็นสงรวาสเขา จะกราบเราเข็ดหยิ่ง บักร้อนนี้เผาอันนี้ แต่ที่เขาเรียกว่าหลวงพ่อก็ เราเป็นผู้มีศีลเป็นผู้มีธรรม เป็นผู้ไม่เบียดเบียนใคร เราเป็นผู้มี พระพุทธเจ้า เราไม่ควรถ้าความเกียจคร้าน ไม่ควรถ้าตายศีล ไม่ควร ทำลายศีลทั่วโลกให้สูญวายในหัวใจ

เราสบาย บ้านเมืองประเทของเราสบาย เราไม่ต้องรบรากับเขา เราไม่มีศึกแค้นใครเรา เราเป็นลูกพระพุทธเจ้า เราต้องการ ทำความสงบความสบาย เราจึงต้องหลีกเลี่ยงออกมาอยู่ป่าอยู่ดง ไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่เกี่ยวข้องกับใคร ความตายๆไปแล้ว เราอยู่ที่ตาย มันจะกลัวตายไปเท่าไร ความตายมาถึงละหวั่นไหว พระพุทธเจ้าบอก

ไม่ให้หัวเราะ ๒ ได้ความสรรเสริญก็ดีใจแต่ยังไม่เที่ยง ความนิมิต
ติเตียนก็มีในโลกนี้แต่สมันไม่เที่ยง ถ้าเกิดขึ้นก็มีอยู่ในโลกแต่สมันก็
เสื่อมไป ความสรรเสริญก็เกิดขึ้นแล้วก็เสื่อมไป ความสุขก็เกิดขึ้นแล้ว
ก็เสื่อมไป ความนิมิตก็เกิดขึ้นก็เสื่อมไป สิ่งไหนจะเอามาเป็นสาระ
**แก่นสาร เราจะไปยึดไปถือทำไม ปล่อยวางให้หมด ทำจิตให้เป็น
อารมณ์อันเดียว ให้เป็นพุทฺธ พุทฺธคือผู้รู้** ให้ใจเราเบิกบานอย่าให้
ใจเราเศร้าหมอง ครั้นใจเราเศร้าหมองต้องชำระสังขารให้ใจของเรา
เบิกบาน อยาให้ขุ่นมัว **ให้ดูใจของตนนี้ เราจะได้อายุที่สุดก็เพราะจิต
สงบวิเวก** อยาให้สติขาดสติต่างพร้อย เราจึงจะแน่ใจ **ศีลเป็นที่ตั้ง
ของสมาธิ จิตมั่นจะสงบเป็นสมาธิ สมาธิมั่นเป็นค่าเป็นมูลของ
ปัญญา** ต่อกันเป็นหนึ่งแหละ...

กัณ ๑ ที่ ๒๕
เป ก ร ี ๑ เ พ ช ร (๓)

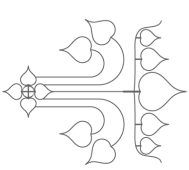
เราเป็นผู้มีความยินดีต่อความวิเวก ให้ตั้งใจทำความเพียร
ตลอดไปตราสารแต่ก่อน ต้นพรรษาที่เห็นแล้วจึงมรรคผลนิพพาน
ครั้นไม่สำเร็จในเดือนแรกนั้นก็ตั้งอธิษฐานอีก เดือนที่สองให้สำเร็จ
เดือนที่สองไม่สำเร็จก็เดือนที่สาม เอววันพิจารณาให้สำเร็จมรรคผล-
นิพพาน พากันตั้งใจพากันสำรวจอินทรีย์ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
ไม่ให้มีความยินดีในร้ายต่อรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสและ
ธรรมารมณ์ ให้พากันตั้งใจสำรวจระวัง ตั้งใจทำไป ละบาปอกุศล

สังฆปาปัลลสะ อกรรมัง เพียรละบาปทั้งหลายทั้งปวงในสันดาน
กุศลสัมปัสสยา ตั้งใจทำความดีตลอดไปตราสารแต่ก่อนให้บริสุทธิ์
ไม่ให้ขาดตกบกพร่อง อันนี้แหละ พระพุทธเจ้าว่าทำกุศลให้ถึงพร้อม
ด้วยความไม่ประมาท **สจิตตปริโยทปนัง เป็นผู้มัสสิตสัมปตัญญะ**

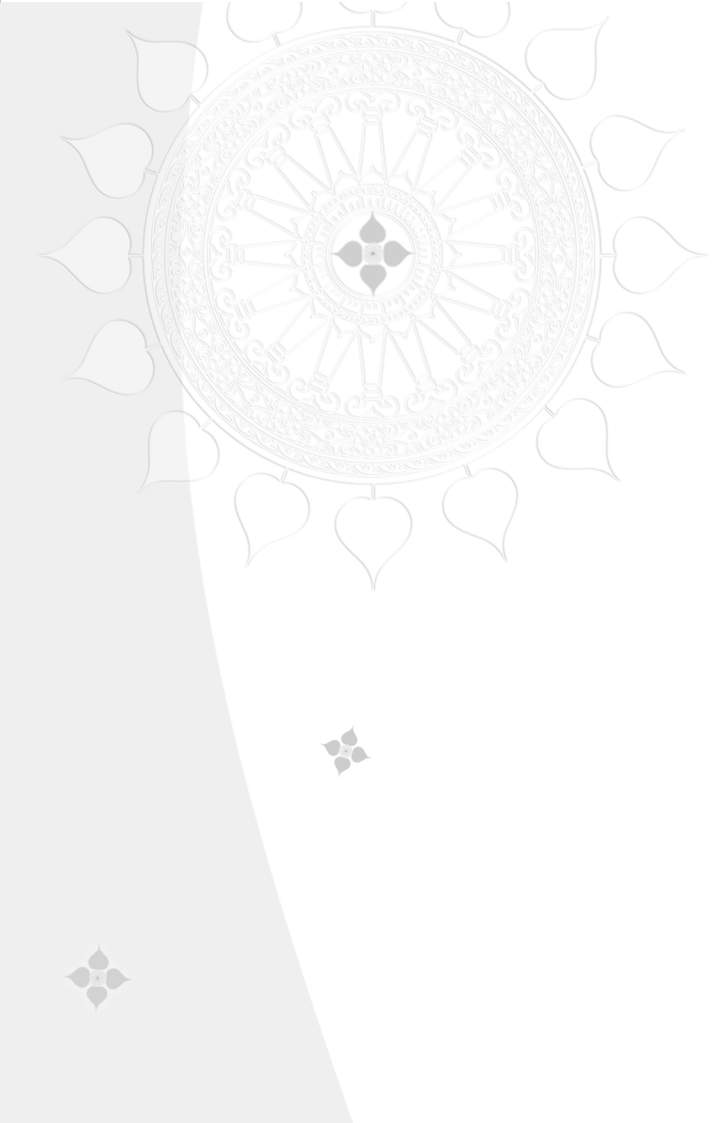

ฝึกฝนใจของตน สั่งสอนใจของตน อย่างไม่ดูแลคนอื่น ให้ดูแลจิตใจ
ของตน อย่างไม่เพ่งโทษคนอื่น ให้เพ่งดูตน คนอื่นเขาดีก็ดีเขา เขา
ชั่วก็ชั่วเขา จิตใจของเราเป็นอย่างไร มันแต่เพ่งโทษคนอื่นอยู่ มันดู
คนอื่นอยู่ มันเป็นบาปเป็นกรรม ซึ่งว่าเป็นผู้ก่อเวรก่อกรรมใส่ตน
ชำระจิตใจของตนให้บริสุทธิ์ผุดผ่อง ไม่ให้เกาะเกี่ยวกับอารมณ์ ไม่ให้
ท่องเที่ยวไปตามอารมณ์ ไม่เพ่งโทษผู้ใด ชำระจิตใจของตน...

กัณห์ที่ ๒๖
เป ก ร ๑ ๒ พ ช ร (๔)

...ทำไม่เกิดมาไม่เหมือนกันละ ไม่เหมือนกันคือความประพฤติ
ผู้หนึ่งบาประพฤติดี เขาสมาธิรักชาติลัทธิการให้ทาน สมาธิรับฟัง
เขาก็ยังมีบุญดี สมาธิศึกษาเล่าเรียนดี อยู่ไหนก็มีแต่กรรมดีเท่านั้น
แหละ **กรรมจำแนกสี่ตัวให้ดูให้ชัดต่างๆ กัน** มันเป็นเพราะกรรม
พระพุทธรเจ้าไม่พยากรณ์ว่าตายแล้วแล้วเกิดตายแล้วเกิดอีก พระ-
พุทธเจ้าท่านไม่พยากรณ์ว่าสัตว์นั้นมันจะเกิดอีกหรือไม่เกิดอีก **ถ้ามัน
ยังทำกรรมอยู่ก็ต้องได้รับผลกรรมทั้งกรรมดีกรรมชั่ว มันต้องได้รับ
ผลตอบแทน ครั้นทำแล้วจะไม่ได้รับผลตอบแทนนั้นไม่มี** คิดดู
เหมือนเขาฆ่าหมูเป็จลยของเรา ไปยิงแล้วเขาก็ต้องตอบแทน ครั้น
ไม่ตอบแทนก็ต้องเป็นถือยเป็นความกัน ทำแต่ความเดือดร้อน เขา
จะต้องตอบแทนทุกสิ่งทุกอย่าง คิดดูเหมือนพวกเราเหมือนกัน
ทำกรรมกันอยู่ ผู้หนึ่งก็ต้องตอบแทนเรา ทำดีผลดีก็ต้องแทน ทำชั่ว

ผลร้ายก็ตอบแทนเราให้ได้รับความลำบาก มันตอบแทนกันอยู่ อย่างนั้น

เพราะเหตุนี้พวกเรารวดรทำให้เป็นกุศล ควรรักษาจิตใจให้สมบูรณ์ ศิลปกรรมแล้วเราก็อบรมทำสมาธิต่อไป มันจะมีความสงบสติ ปัญญา **มันขัดข้องก็ที่อาการของศีลเราอย่างไรดีอย่างหนึ่งมันผิดพลาด มันขัดข้องมันจึงไม่รวม** การรักษาศีลเหมือนกับารบพืนที่เขากจะไปถูกบ้านปลุกช่อง เขาก็ต้องบราบพืนที่เสียก่อนเขาจึงปลุกลงไป อันนี้ฉันเดี๋ยงี้ ถ้าพวกเรารักษาศีลให้บริสุทธิ์แล้วเหมือนบราบพืนที่ จิตมันจึงไม่มีความดีตอน ไม่มีหลักมันต่ออะไร ปลูกลงไปมันก็จะมีอะไรดีตอน จิตมันจะรวมอยู่เพราะมันเย็นมันราบรื่นดี มันเรียบ ไม่เสียมคอวน

พวกมันทำไป อิริยาบถทั้ง ๔ นั้น นอน ยืน เดิน พระพุทธเจ้า ไม่ห้าม แล้วก็ไม่ใช้เบียดของหนัก... ของเบา เลือกในใจจะเอาอะไรก็ตาม แล้วแต่ความถนัด แล้วแต่จริตของเรา มันถูกกับจริตอันใด มันสะดวกใจ สบายใจ หายใจดี ไม่ขัดข้องดีดีเอง อันนั้น**ควรเอาเป็นอารมณ์ของใจ พุทฺโธ** หมายความว่าให้ใจดีเอาพุทฺโธเป็นอารมณ์ **เพื่อป้องกันไม่ให้จิตออกไปสู่อารมณ์ภายนอก** อารมณ์ภายนอกมันจะไปจดจ่ออยู่กับรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสความถูกต้องทางกาย ทุกสิ่งทุกอย่างมันก็ไปจดจ่ออยู่ที่นั่น จิตมันไม่หลงแหละเรียกว่า**สมาธิ** เรียกว่าเป็นสมาธิ **คือไม่เสียสติ** อย่าให้มันไปคอยควบคุมใจ ให้มาอยู่กับ **ผู้รู้** ให้มาเอาพระพุทฺธเจ้าเป็นอารมณ์ หรือจะเอาพระธรรมเป็นอารมณ์

ฉันโมง ฉันโมงก็ตาม ถึงโมงก็ตาม หรืออัญญา กระตุกๆ ก็ตาม ระลึกรู้ก็นั่งอยู่ที่ตาม นอนอยู่ที่ตาม เดินอยู่ที่ตาม เอามันอยู่อย่างนั้น หลับไปแล้วก็แล้วไป มันเป็นเรื่องที่ไม่เห็นดีไม่เห็นใจ

พระพุทธเจ้าที่ว่าอยู่ ผู้ที่ภาวนาจิตสงบลงชั่วช่วงพัก หู แลปลิ้น ชั่วปากินหนึ่ง อานิสงส์อีกโหมอีกซัง ตั้งใจทำไป มันลงไปบางครึ่ง **ลงไปโมง ๓ ชั้นสมาธิ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ** ขณิกสมาธิ เราบิกรรมไป พุทฺโธก็ตาม อะไรก็ตาม จิตสงบไปสบายไปสักหน่อย มันก็ถอนขึ้นมา ก็คิดไปอารมณ์เก่าของมัน นี่ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ ลงไปนานหน่อยก็ถอนขึ้นมาไปสู่อารมณ์อีก **ภาวนาอยู่ไปๆ มาๆ อยาหยุดอย่าหย่อน แล้วมันจะค่อยเป็นไปหรือ** ทำไปๆ จะให้มันเสีย **มันไม่เสีย เป็นก็ไม่ว่า ไม่เป็นก็ไม่ว่า แล้วแต่เขา อยาไปนึก**

อันเรื่องเราทำทุกสิ่งทุกอย่าง มีกรรมอะไรก็ตาม เราก็จะเอาเนื้อ และเลือดและชีวิตจิตใจถวายบูชาพระพุทธเจ้า ถวายบูชาพระธรรม ถวายบูชาพระสงฆ์ต่างหาก ความอยากนั่นทั้งเข้าใจว่านั่นแหละหน้าตาของต้นมหา อยากให้มันเป็น อยากให้มันลงใจโดยเร็ว อันนั้นแหละ **นิรอรณัตว์ร้าย ให้ตั้งใจว่าไม่เป็นที่ไม่ว่าหรือ** เราจะเอาชีวิตจิตใจ ถวายบูชาพระพุทธเจ้า **บูชาพระธรรม บูชาพระสงฆ์ตลอดวันตราบใดที่เป็นสมาธิปฏิบัติ** เราอยากนั้นก็เป็นต้นมหา ยืนขวางหน้าอยู่ จิตจึงไม่หลง.

ประวัติหลวงปู่ขาว อนาลโย

นามเดิม **ขาว โครธเถา** เกิดเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๓๑ ณ บ้านบ่อชะเมียง ตำบลหนองแก้ว อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี

โยมบิดาชื่อ พั่ว โยมมารดาชื่อ รอด โครธเถา ท่านเป็นบุตรคนที่ ๔ ในจำนวนพี่น้องชายด้วยกัน ๗ คน ครอบครัวของท่านมีอาชีพทำไร่ทำนา มีความเป็นอยู่ที่ยากจน หาเช้ากินค่ำ ในสมัยเด็กท่านจึงไม่เคยเข้าโรงเรียนเลย จึงไม่รู้หนังสือ

ขณะที่ยังอายุ ๒๐ ปี ได้สมัครกับนางมี (ไม่ปรากฏนามสกุล) อยู่กินด้วยกันนานถึง ๑๐ ปี มีบุตรธิดาทั้งหมด ๗ คน วันหนึ่งท่านได้พบกับเหตุการณ์ที่ทำให้สะเทือนจิตใจเป็นอย่างมาก เมื่อท่านจับได้ว่าภรรยาของท่านคบชู้ผู้ชาย จึงตัดสินใจออกจากบวช

เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๒ ท่านได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ **วัดโพธิ์ศรี** บ้านโปะชะเนง บ้านเกิดของท่าน เมื่อบวชแล้วท่านได้ตั้งใจเรียนจนพออ่านออกเขียนได้ และสามารถศึกษาจนจบหลักสูตรของวัดในสมัยนั้น ท่านอยู่จำพรรษา ณ วัดโพธิ์ศรีนานถึง ๖ พรรษา และในพรรษาที่ ๗ ท่านได้ตัดสินใจออกบวชตั้งเป็นครั้งแรกในชิวัด

วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๘ ท่านได้ทำกรรมฐานใหม่เป็นพระธรรมยุต เนื่องจากสงสัยในความบริสุทธิ์ของพระอุปัชฌาย์ ณ **วัดโพธิ์สมภาร** จังหวัดอุดรธานี โดยมี **ท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล)** เป็นพระอุปัชฌาย์

หลังจากนั้นท่านได้ออกบวชดังไปตามป่าเขาเล่าเนาไปโดยมีชิวัดเป็นเดิมพัน และได้ติดตามหาท่านพระอาจารย์ใหญ่ **หลวงปู่มั่น กุริทัตโต** จนกระทั่งได้พบในปี พ.ศ.๒๕๗๗ ในมีถัดมาหลวงปู่ขาวได้มีโอกาสรับใช้ใกล้ชิดและรับฟังโอวาทธรรมขณะอยู่จำพรรษาที่หลวงปู่มั่น (พรรษาที่ ๑๑) ทำให้การภาวนาของท่านก้าวหน้าเป็นลำดับโดยไม่หวั่นเกรงต่ออารมณ์ที่เคยเป็นข้อาค้าและแนใจต่อทางพ้นทุกข์ แม้จะยังไม่พ้นทุกข์ก็ตาม

ปี พ.ศ.๒๕๘๑ (พรรษาที่ ๑๕) ท่านได้มีโอกาสจำพรรษาที่หลวงปู่มั่นอีกครั้งหนึ่ง จึงได้เร่งความเพียรสู้กับกิเลสในอริยาบถ (งดนอน) จนปรากฏผลของการปฏิบัติเป็นอย่างดีในพรรษาที่ ห้า ตำแหน่งอธิการบดีและตำแหน่งอื่นๆ

หลวงปู่ท่านออกบวชตั้งอยู่ตามป่าเขามาโดยตลอดเพื่อบำเพ็ญภาวนาสู้กับกิเลสอย่างเด็ดเดี่ยว จนกระทั่งถึง ปี พ.ศ.๒๕๘๗ (พรรษาที่ ๒๐) ขณะจำพรรษาอยู่ที่ **ดอยแม่ปิ้ง** จังหวัดเชียงใหม่ หลวงปู่ขาวได้ประสบความสำเร็จเป็น**อริยสงฆ์ชั้นสูงสุด** ตั้งที่หลวงปู่แหวน สุลิธฺโน ท่านได้กล่าวว่า “ท่านขาวว่างสี่เป็นแก้วแล้ว”

ปี พ.ศ.๒๕๙๐ หลวงปู่ขาวเดินทางกลับบ้านเกิดเพื่อไปรดกฐินปีใหม่ และตั้งจำพรรษาอยู่ที่ ณ บ้านโปะชะเนง ๑ พรรษา ซึ่งนับเป็นการกลับบ้านเกิดเป็นครั้งแรกนับจากออกบวชตั้งในปี พ.ศ.๒๕๖๘

ปี พ.ศ.๒๕๙๑ หลวงปู่ขาวได้ตั้งสำนักวิปัสสนากรรมฐานขึ้น ณ **วัดธาตุฝู่น** บ้านคำเจริญ อำเภอสร้างแดนดิน จังหวัดสกลนคร และในปี พ.ศ.๒๕๙๓ ท่านได้ตั้งสำนักกรรมฐานขึ้นอีกแห่งหนึ่ง ณ **บ้านซุมพล** ตำบลค้อใต้ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

ปี พ.ศ.๒๕๙๗ ขณะที่หลวงปู่มีอายุ ๗๐ ปี ท่านได้จาริกมาบำเพ็ญภาวนา ณ **ถ้ำกลองเพล** ซึ่งอยู่บนเขาค้อเขาภูพาน ตำบลโพนทัน อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี (ปัจจุบันคืออำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู) หลวงปู่ได้อยู่จำพรรษา ณ วัดถ้ำกลองเพลแห่งนี้ นับแต่นั้นมาจวบจนกระทั่งวันละสังขาร

**วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๖ เวลา ๐๕.๔๕ น. หลวงปู่ขาว
ละสังขารด้วยโรคชรา สิริอายุรวม ๙๖ ฐิ**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระ-
มหาราฎนาโปรดเกล้าฯ จัดงานพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่ขาว โดย
ทรงพระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์เพื่อสร้างเมรุฐิวดรราง ณ ฐิ
ถ้ำกลองเพล และพระองค์ทรงเสด็จพระราชดำเนิณไปเฝ้างานพระ-
ราชทานเพลิงศพ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๗ เวลา
๑๕.๐๐ น. พระอมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ และ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา
สยามบรมราชกุมารี เ็นวันนั้นมิมหาชนจำนวนมากได้หลั่งไหลกันมา
ร่วมงานอย่างมืตพ้ามืวคิน

ภายหลังอัฐิธาตุของหลวงปู่ขาวได้แปรสภาพกลายเป็น**พระธาตุ**
ตั้งปรากฏให้ทราบโดยทั่วไป.

คาถาเมตตามหานิยม

พระคุณเจ้าหลวงปู่ขาว ๒๗๒ โย

พุทธะเมตตัง จิตตัง มนะ พุทธะพุทธาณฐิภาวนะ
ฐิมะเมตตัง จิตตัง มนะ ฐิมะฐิมภาณฐิภาวนะ
สังฆะเมตตัง จิตตัง มนะ สังฆะสังฆาณฐิภาวนะ

ขณมรณการึลยาลณตรณม

๑๐๐ ถ.ประลโศนชัย ต.ปากน้ำ

อ.เมือง จ.สงขลปรการ ๑๐๒๗๐

โทรศล้พท ๐-๒๗๐๒-๗๓๕๓, ๐-๒๖๓๕-๓๙๙๙

โทรศล้การ ๐-๒๗๐๒-๗๓๕๓, ๐-๒๒๖๖-๓๙๐๗

www.kanlayanatanam.com

สัพพทานั้ ง ฐัณมทานั้ ง ฐัณมาศึ
การึให้ตรณเมเป็มทาม ยลณชณะการึให้ท้่งปว้ง